

ડૉ.બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
સત્રાંત પરીક્ષા જાન્યુઆરી - 2016

અભ્યાસક્રમ : સ્નાતક પદવી અભ્યાસક્રમ (B.A./B.Com.)

Numerical Code B.A. : 0001
Numerical Code B.Com.: 0002
નોંધણી નંબર : _____
Numerical Code : 0073

પાઠ્યક્રમ : સંસ્કૃત પદ્ય, ગદ્ય, નાટક અને સ્તોત્ર (EST-01)
તારીખ : 17/01/2016
સમય : 11.00 to 02.00
સૂચના : દરેક પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

કુલ ગુણ : 70

-
- પ્રશ્ન:-1 ગદ્ય સાહિત્યની ઉત્પત્તિ અને વિકાસ ઉપર નોંધ લખો. (12)
અથવા
કથા અને આખ્યાયિકા ના લક્ષણો જણાવીને કાદમ્બરીનું કથા તરીકે મૂલ્યાંકન કરો.
- પ્રશ્ન:-2 પદ્ય સાહિત્યનો ઉદ્દગમ અને વિકાસ ચર્ચો. (12)
અથવા
રઘુવંશનું મહાકાવ્ય તરીકે મૂલ્યાંકન કરો.
- પ્રશ્ન:-3 મહાકવિ ભાસના જીવન અને કૃતિઓનો પરિચય આપો. (12)
અથવા
ભવભૂતિના જીવન અને કવન ઉપર નોંધ લખો.
- પ્રશ્ન:-4 સ્તોત્ર કાવ્યના ઉદભવ અને વિકાસ ઉપર નોંધ લખો. (12)
અથવા
ગંગાલહરીનું સ્તોત્ર કાવ્ય તરીકે મૂલ્યાંકન કરો.
- પ્રશ્ન:-5 ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે) (12)
1. અપહાર વર્માનું વૃત્તાન્ત
2. મુક્તક અને સ્તોત્ર વચ્ચેનો ભેદ
3. મેઘદૂત
4. હર્ષવર્ધનની કૃતિઓ
- પ્રશ્ન:-6 નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો. (10)
1. સંસ્કૃત ભાષા કેટલા પ્રકારની છે ?
2. નૈષધચરિતના કર્તા કોણ છે ?
3. મહાકવિ ભાસના પૂર્વજો કયાં રહેતા હતા ?
4. ભાસના પિતાનું નામ શું છે ?
5. ચન્દ્રપીડના અશ્વનું નામ શું છે ?
6. ચંડીશતકમાં કેટલા શ્લોકમાં કેટલા શ્લોકોમાં ચંડીની સ્તુતિ છે ?
7. કૌતુકમાળામાં વાસવદત્તા કઈ-કઈ ઔષધિઓનું ગૂંફન કરે છે ?
8. મૃચ્છકટિકમ્ના કર્તાનું નામ જણાવો.
9. રત્નાવલી નાટિકા કેટલા અંકની છે ?
10. કયા કવિએ બે મહાકાવ્યની રચના કરી છે ?
-

ડૉ.બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
સત્રાંત પરીક્ષા જાન્યુઆરી - 2016

અભ્યાસક્રમ : સ્નાતક પદવી અભ્યાસક્રમ (B.A./B.Com.)

Numerical Code B.A. : 0001
Numerical Code B.Com.: 0002
નોંધણી નંબર : _____
Numerical Code : 0074

પાઠ્યક્રમ : વૈદિક સાહિત્ય અને આર્ષ મહાકાવ્યો (EST-02)
તારીખ : 18/01/2016
સમય : 11.00 to 02.00
સૂચના : દરેક પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

કુલ ગુણ : 70

-
- પ્રશ્ન:-1 અથર્વવેદ વિષે તેમજ તેના વિષયોને સવિસ્તર વર્ણવો. (12)
અથવા
વિશ્વરુપદર્શન (અ. 11) નો સાર આપી રહસ્ય નિરૂપો.
- પ્રશ્ન:-2 મહર્ષિ વ્યાસ (મહાભારતના કવિ) વિષે નોંધ લખો. (12)
અથવા
'રમ્યા રામાયણી કથા' વિષે નોંધ લખો.
- પ્રશ્ન:-3 ઉદ્યાનિષદોના મુખ્ય વિષયોનું નિરૂપણ કરો. (12)
અથવા
ગીતામાં કર્મયોગ.
- પ્રશ્ન:-4 ઋગ્વેદના વિષયોનું નિરૂપણ કરો. (12)
અથવા
સુંદરકાંડ એક આસ્વાદ.
- પ્રશ્ન:-5 ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે) (12)
1. વાલ્મીકિ રામાયણ-ઉદ્ભવ
2. શ્રીમદ્ભવગદ્ ગીતા : શીર્ષક અને પુસ્તિકા
3. અગ્નિદેવ પર નોંધ લખો.
4. કર્ણપર્વ પર નોંધ લખો.
- પ્રશ્ન:-6 નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો. (10)
1. ભાષાની દૃષ્ટિએ સંસ્કૃત સાહિત્ય કયા બે પ્રકારનું છે.
2. છ વેદાંગના નામ જણાવો.
3. બ્રાહ્મણ ગ્રંથોના નામ આપો.
4. 'વેદ' શબ્દનો અર્થ આપો.
5. ગીતાનો કયો અધ્યાય આત્મસંયમયોગ નામે ઓળખાય છે?
6. દૂર્યોધનની સાથળ ભાંગવાની પ્રતિજ્ઞા કોણે કરી?
7. અર્જુનના વિષાદનું મૂળ કારણ શું હતું?
8. આતતાયી કોને કહેવાય?
9. સુંદરકાંડનો નાયક કોણ છે?
10. જયદ્રથનું પાત્ર રામાયણમાં છે કે મહાભારતમાં ?
-

ડૉ.બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
સત્રાંત પરીક્ષા જાન્યુઆરી - 2016

અભ્યાસક્રમ : સ્નાતક પદવી અભ્યાસક્રમ (B.A./B.Com.)

Numerical Code B.A. : 0001
Numerical Code B.Com.: 0002
નોંધણી નંબર: _____
Numerical Code : 0075

પાઠ્યક્રમ : વિક્રમોર્વશીયમ્ અને મહાકાવ્ય (EST-03)
તારીખ : 18/01/2016
સમય : 03.00 to 06.00
સૂચના : દરેક પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

કુલ ગુણ : 70

- પ્રશ્ન:-1 સંસ્કૃત નાટકની ઉત્પત્તિ અને વિકાસની ચર્ચા કરો. (12)
અથવા
ભાસનાં નાટકોનું વર્ગીકરણ કરી તેના મહાભારત પર આધારિત નાટકો વિશે નોંધ લખો.
- પ્રશ્ન:-2 કાલિદાસની નાટ્યકલાની વિશેષતાઓ આલેખો. (12)
અથવા
કાલિદાસનાં રૂપકોનો એમના મહત્વ સાથે પરિચય આપો.
- પ્રશ્ન:-3 સ્વપ્રવાસદત્તની આધાર સામગ્રી વિશે જણાવી ભાસે તેમાં કરેલા ફેરફારો વિશે જણાવો. (12)
અથવા
કાલિદાસના જીવન વિશેની દંતકથાઓ નિરૂપો.
- પ્રશ્ન:-4 બુદ્ધચરિત એક મહાકાવ્ય છે. ચર્ચા કરો. (12)
અથવા
સ્વપ્રવાસવદત્ત નાટકના પાંચમા અંકનું કથાનક વિસ્તાર સાથે સમજાવો.
- પ્રશ્ન:-5 ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે) (12)
1. એકાવલી પ્રસંગ
2. સ્વપ્રવાસવદત્ત નાટકનું શીર્ષક
3. રાજમાર્ગ પર કુમારને રોગીનું દર્શન
4. ચૌરપંચાશિકાનું કથાદ્ધટક નિરૂપો
- પ્રશ્ન:-6 નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો. (10)
1. ઉર્વશીનું અપહરણ કોણે કર્યું? એને કોણે બચાવી?
2. રૂપકના કેટલા પ્રકારો છે?
3. નાટકને પંચમ વેદ શા માટે કહેવામાં આવે છે?
4. ભાસનાં નાટકોની હસ્તપ્રતો કોણે શોધી હતી? કઈ સાલમાં?
5. ભાસનાં રામાયણ અને ઉદયનકથા પર આધારિત નાટકના નામ આપો.
6. સંસ્કૃત કવિઓને માટે કયો અપવાદ જાણીતો છે?
7. અશ્વઘોષરચિત મહાકાવ્યો કયાં કયાં છે?
8. ગૌતમના માતા અને પિતાનું નામ શું હતું?
9. સજ્જનો સ્વીકારેલાનું પાલન કરે છે? કેવી રીતે?
10. કવિએ નાયિકાના કટિ પ્રદેશને કોની સાથે સરખાવી છે?

ડૉ.બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
સત્રાંત પરીક્ષા જાન્યુઆરી - 2016

અભ્યાસક્રમ : સ્નાતક પદવી અભ્યાસક્રમ (B.A./B.Com.)

Numerical Code B.A. : 0001
Numerical Code B.Com.: 0002
નોંધણી નંબર : _____
Numerical Code : 0076

પાઠ્યક્રમ : અલંકાર સાહિત્ય (EST-04)

તારીખ : 19/01/2016

સમય : 11.00 to 02.00

સૂચના : પ્રશ્ન-1 અને પ્રશ્ન-2 ફરજિયાત છે. બાકીનામાંથી કોઈપણ ત્રણના ઉત્તરો આપો.

કુલ ગુણ : 70

પ્રશ્ન:-1 કાવ્યશાસ્ત્રના ઉદ્ભવ અને વિકાસ વિશે ચર્ચા કરો.

(12)

અથવા

બ્રહ્માની સૃષ્ટિ તથા કવિની સૃષ્ટિ વચ્ચે તફાવત સમજાવો.

પ્રશ્ન:-2 આચાર્ય હેમચન્દ્રના જીવન અને સમય વિશે જણાવો.

(12)

અથવા

આચાર્ય હેમચન્દ્રની કૃતિઓનો વિસ્તાર સાથે પરિચય આપો.

પ્રશ્ન:-3 કાવ્યશાસ્ત્રનું સ્વરૂપ અને વિકાસ પરંપરા સમજાવો.

(12)

અથવા

સંસ્કૃત કાવ્યશાસ્ત્રમાં કાવ્યની વ્યાખ્યા શું છે? સમજાવો.

પ્રશ્ન:-4 નાટ્યશાસ્ત્રના ઉદ્ભવ અને વિકાસ વિશે ચર્ચા કરો.

(12)

અથવા

કથાવસ્તુના પ્રકારો અને પાંચ અર્થકૃતિઓ વિશે જણાવો.

પ્રશ્ન:-5 ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે)

(12)

1. કાવ્યના લક્ષણો
2. રૂપક અને ઉત્પ્રેક્ષા
3. દંડીએ આપેલી કાવ્યની વ્યાખ્યા
4. પાંચ સન્ધિઓના નામ આપો.

પ્રશ્ન:-6 નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

(10)

1. કાવ્યશાસ્ત્રમાં સમ્પ્રદાયો કેટલા છે? નામ આપો.
2. કાવ્યશાસ્ત્રના ઉદ્ભવ વિશે વેદોમાં કયા પ્રમાણો મળે છે?
3. હેમચન્દ્ર વિરચિત કોશોની સંખ્યા કેટલી? નામ આપો.
4. મહાદેવસ્ત્રોત કયાં રચાયું?
5. હેમચન્દ્રના શિષ્યોના નામ આપો.
6. કાવ્યશાસ્ત્રનો પ્રારંભ કયા આચાર્યથી થાય છે?
7. વક્રોક્ત એટલે શું તે સમજાવી કાવ્યમાં એનું સ્થાન ચર્ચો.
8. દેવોએ બ્રહ્મા પાસે જઈને કેવું ક્રિડનક માંગ્યું?
9. મહારાજ ભોજે કાવ્યશાસ્ત્ર વિષય પર કયા ગ્રંથો રચ્યા છે?
10. ભાષા અને પ્રહસનમાં કઈ સમાનતા હોય છે?

ડૉ.બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
સત્રાંત પરીક્ષા જાન્યુઆરી - 2016

અભ્યાસક્રમ : સ્નાતક પદવી અભ્યાસક્રમ (B.A./B.Com.)

Numerical Code B.A. : 0001
Numerical Code B.Com.: 0002
નોંધણી નંબર : _____

પાઠ્યક્રમ : વ્યાવહારિક વ્યાકરણ (EST-05)

Numerical Code : 0077

તારીખ : 16/01/2016

સમય : 11.00 to 02.00

સૂચના : દરેક પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

કુલ ગુણ : 70

પ્રશ્ન:-1 સન્ધિની વ્યાખ્યા આપી સન્ધિના પ્રકારો સમજાવો.

(12)

અથવા

દ્રવ્ય સમાસ ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.

પ્રશ્ન:-2 ભાષાશાસ્ત્રના વિષયક્ષેત્ર પર વિસ્તૃત નોંધ લખો.

(12)

અથવા

ભાષા વિજ્ઞાનની દૃષ્ટિએ સંસ્કૃતનું મહત્વ સમજાવો.

પ્રશ્ન:-3 ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે)

(12)

1. વૈદિક ભાષાના સ્વરધ્વનિઓ
2. સંસ્કૃત વાક્યરચનાની વિશિષ્ટતા
3. પ્રથમા વિભક્તિ
4. તૃતિયા વિભક્તિ

પ્રશ્ન:-4 સંસ્કૃત ભાષામાં નિબંધ લખો. (ગમે તે બે)

(12)

1. વિદ્યાયા: મહત્વમ્
2. માતૃદેવો ભવ
3. રાષ્ટ્રભાષા સંસ્કૃતમ્
4. ગુર્જરરાજ્યમ્

પ્રશ્ન:-5 ગુજરાતીમાંથી સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરો.

(12)

એકવાર રાજા દિલીપ સુદક્ષિણા રાણી સાથે વશિષ્ઠાશિષ્યાના આશ્રમે ગયા. તેમણે અને સુદક્ષિણાએ વશિષ્ઠ અને અરૂંધતિને પ્રણામ કર્યાં. વશિષ્ઠે દિલીપને પુછ્યું 'કુશળ છો ને?' ગુરુદેવ બધું કુશળ છે. પણ હૃદયમાં પુત્ર ન હોવાનું દુઃખ છે. વશિષ્ઠે કહ્યું, આ કામધેનુની સેવા કરો.

અથવા

સંસ્કૃતમાંથી ગુજરાતીમાં અનુવાદ કરો.

हे दमयन्ति, नलो नाम निषघेषु भूपतिरस्ति । यदि त्वं तस्य भार्या स्याः ते जन्मं सफलं भवेत् । त्वमस्ति स्त्रीरत्नम् । नलश्च पुरुषरत्नम् । विशिष्टायाः विशिष्टेन संगमो गुणवान् भवेत् । समयोरेव विवाहो विवादश्च शोभत इति नीतिविदो वदन्ति । अतो मे वाचं प्रपूजयेति तं दिव्यं हंसं सत्यभिभाषिणं मत्वा सा प्रोवाच ।

પ્રશ્ન:-6 નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

(10)

1. સન્ધિ છૂટી પાડી સન્ધિ ઓળખાવો.
(i) પુસ્તકાલય: (ii) મમૈવ (iii) વાગર્થો (iv) વાર્ષિકોત્સવ:
2. સન્ધિ કરો.
(i) અનુ + અય: (ii) નૈ + અક: (iii) વાક્ + મય: (iv) તપસ્ + ચરતિ:
3. વિગ્રહ સાથે સમાસ સમજાવો.
(i) પત્રપુષ્પફલાનિ (ii) ત્રિભુવનમ્ (iii) ઉપરાજમ્ (iv) અગ્નિપતિત:
4. રૂપ ઓળખાવો.
(i) વદામિ (ii) રામસ્ય (iii) ત્વમ્ (iv) ભવ

ડૉ.બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
સત્રાંત પરીક્ષા જાન્યુઆરી - 2016

અભ્યાસક્રમ : સ્નાતક પદવી અભ્યાસક્રમ (B.A./B.Com.)

Numerical Code B.A. : 0001
Numerical Code B.Com.: 0002
નોંધણી નંબર : _____

પાઠ્યક્રમ : દર્શનશાસ્ત્ર (EST-06)

Numerical Code : 0078

તારીખ : 16/01/2016

સમય : 03.00 to 06.00

સૂચના : પ્રશ્ન-૧, પ્રશ્ન-૨ અને પ્રશ્ન-૯ ફરજિયાત છે. બાકીના ગમે તે ત્રણ પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

કુલ ગુણ : 70

- પ્રશ્ન:-1** સાંખ્યનો પ્રમાણ વિચાર સવિગત પ્રસ્તુત કરો. (12)
- અથવા
- ભારતીય દર્શનોની વિશેષતાઓ અને સમાનતાઓ વિશે નોંધ લખો.
- પ્રશ્ન:-2** ન્યાયદર્શન અનુસાર અનુમાનના વિવિધ પ્રકારોની ચર્ચા કરો. (12)
- અથવા
- પ્રમાણ શબ્દનો અર્થ આપી, નૈયાયિકએ સ્વીકારેલા પ્રમાણો વિશે વિસ્તૃત નોંધ લખો.
- પ્રશ્ન:-3** વેદાન્ત શબ્દ સમજાવી, શંકરાચાર્યના મુખ્ય સિદ્ધાંતોની ચર્ચા કરો. (12)
- અથવા
- અષ્ટાંગ યોગ વિશે વિસ્તૃત માહિતી આપો.
- પ્રશ્ન:-4** ચાર્વાક દર્શનની પરંપરા અને સિદ્ધાંતો સમજાવો. (12)
- અથવા
- બૌદ્ધદર્શનના મુખ્ય સિદ્ધાંતો સમજાવો.
- પ્રશ્ન:-5** ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે) (12)
1. જૈન દર્શનમાં ઈશ્વર વિશેની માન્યતા
 2. ચિત્તની અવસ્થાઓ
 3. પૂર્વમીમાંસામાં ત્રિવિધ ચિંતન
 4. સૃષ્ટિ પ્રક્રિયા
- પ્રશ્ન:-6** નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો. (10)
1. યોગદર્શનના પ્રણેતા કોણ છે?
(A) કપિલ (B) ગૌતમ (C) પતંજલિ (D) બાદરાયણ
 2. સાંખ્ય અનુસાર પ્રમાણો કેટલા છે?
(A) ત્રણ (B) ચાર (C) એક (D) અગિયાર
 3. પૂર્વ મીમાંસાના પ્રવર્તક આચાર્ય કોણ છે?
(A) પાણિની (B) અક્ષપાદ (C) જૈમિની (D) વ્યાસ
 4. દર્શનોની સંખ્યા કેટલી છે?
(A) બે (B) છ (C) નવ (D) ત્રણ
 5. સાંખ્યકારિકામાં કેટલા તત્વોની ચર્ચા છે?
(A) 23 (B) બે (C) 16 (D) 25
 6. શંકરાચાર્યે કયો સિદ્ધાંત આપ્યો?
(A) દ્વૈત (B) વિશિષ્ટ દ્વૈત (C) શુદ્ધાદ્વૈત (D) કેવલા દ્વૈત
 7. ગૌતમ બુદ્ધ દ્વારા પ્રવર્તિત દર્શન કયું છે?
(A) પૂર્વ મીમાંસા (B) બૌદ્ધ (C) ચાર્વાક (D) વેદાંત
 8. યોગદર્શન કેટલા પાદમાં વિભક્ત છે?
(A) 10 (B) 4 (C) 5 (D) 2
 9. બ્રહ્મસૂત્રોની રચના કોણે કરી?
(A) શંકરાચાર્ય (B) કપિલ (C) બાદરાયણ (D) વ્યાસ
 10. સત્કાર્યવાદની ચર્ચા કયા દર્શનમાં આવે છે?
(A) ન્યાય (B) સાંખ્ય (C) યોગ (D) પૂર્વમીમાંસા